

شناسه سند : EX-WR-۰۱۹

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل اجرا

دستورالعمل اجرایی گچ بری و تزئینات سقف

شناسه سند : EX-WR-۰۱۹

کپی، تکثیر و یا تغییر این سند به هر طریق توسط هر فرد درون یا خارج شرکت مجاز نیست.
در موقع استناد به این سند توجه گردد که آخرین بازنگری دارای ارزش بوده و نسخ قدیمی فاقد اعتبار است.
(اسناد معتبر، دارای مهرسبز "معتبر است" و اسناد منسوخ، به مهر قرمز "منسوخ است" مهور می گردد.)

آخرین ویرایش:	تهیه کننده	تأیید کننده	تصویب کننده
نام و نام خانوادگی	سید محمد حسین سیاحی	سعید عسگرزاده	محمد حسین فیروزی
سمت	معاونت مالی	معاونت اجرایی	مدیر عامل
تاریخ	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱
امضاء			

سایر ویرایشها

جدول تغییرات ویرایش	تاریخ	شرح تغییر	شماره صفحات تغییر یافته	منشاء تغییرات	امضاء		
					تهیه کننده	تایید کننده	تصویب کننده

شناسه سند : EX-WR-۰۱۹

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل اجرا

۱. هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل، تعیین ضوابط، الزامات و روش‌های اجرایی انواع گچ‌بری (پیش‌ساخته و دستی)، ابزارزنی و تزئینات سقف به منظور ارتقای کیفیت بصری، اطمینان از اتصال ایمن قطعات به سقف و جلوگیری از ترک‌خوردگی یا سقوط تزئینات می‌باشد.

۲. دامنه کاربرد

این دستورالعمل در کلیه فضاهای داخلی ساختمان که عملیات زیرسازی و اندود گچی آن‌ها به اتمام رسیده و آماده اجرای تزئینات سقف هستند، کاربرد دارد.

۳. تعاریف و اصطلاحات

- گچ‌بری دستی:** هنر ایجاد نقش و نگار بر روی گچ خیس توسط استادکار به وسیله ابزارهای دستی (مانند دم‌بر، نقالی و بوم‌خوار).
- گچ‌بری پیش‌ساخته:** قطعات گچی که از قبل در کارگاه با قالب تهیه شده و به وسیله چسب‌های مخصوص یا پیچ به سقف متصل می‌شوند.
- ابزارزنی:** ایجاد خطوط حاشیه‌ای و هندسی (مانند گلوبی یا فتیله) در محل تلاقی دیوار و سقف.
- گچ‌گشته:** ملات حاصل از ورز دادن مداوم گچ با آب که موجب کاهش سرعت گیرش شده برای پرداخت نهایی و صیقلی کردن سطح گچ‌بری کاربرد دارد تا فرصت کافی برای کار روی طرح فراهم شود.
- زخمی کردن (خرایش دادن):** ایجاد خراش بر روی لایه آستر سقف جهت درگیری بهتر و اتصال محکم‌تر ملات گچ‌بری به بستر.
- گلوبی:** نوعی ابزار پهن که در زاویه بین دیوار و سقف برای زیبایی و پوشاندن ترک‌های احتمالی این کنج اجرا می‌شود.

۴. مسئولیت‌ها

- مدیر پروژه:** هماهنگی و برنامه‌ریزی طبق زمان‌بندی (اجرای گچ‌بری سقف باید قبل از نقاشی و پس از اتمام کارهای تأسیساتی بالای سقف کاذب باشد).
- ناظر فنی:** کنترل کیفیت اجرا، تراز و هم‌راستایی اجزای تزئینی و اطمینان از استحکام اتصالات (به ویژه در قطعات سنگین پیش‌ساخته).
- استادکار گچ‌بر:** اجرای طرح‌های مصوب طبق نقشه‌های معماری و رعایت ظرافت در بندکشی و پرداخت.

شناسه سند : EX-WR-۰۱۹

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل اجرا

۵. روش اجرایی

۵-۱. زیرسازی و آماده سازی:

۱. سطح سقف در محل های مورد نظر باید کاملاً تمیز و عاری از گرد و غبار باشد.
۲. در صورتی که سطح زیرین بسیار صاف باشد، سطح باید زبر شده (خراشیده) شود تا شرایط لازم برای درگیری مکانیکی و چسبندگی مناسب ملات به سقف فراهم گردد
۳. در صورت استفاده از رابیتس در سقف، باید اطمینان حاصل شود که رابیتس کاملاً محکم است و لرزش ندارد.

۵-۲. خطکشی و پیاده سازی طرح:

۱. با استفاده از ریسمان کار یا تراز لیزری، مسیر دقیق اجرای ابزارها و محل قرارگیری گل ها یا دورلامپی ها مشخص می شود.

۵-۳. اجرای گچ بری:

- **روش دستی:** استادکار ابتدا ملات گچ را مطابق ضخامت مورد نیاز به صورت توده ای (آستر اولیه) روی سطح قرار داده و پس از گیرش نسبی، با استفاده از شابلون یا ابزار دستی، عملیات ابزارزنی، شکل دهی (کشته بری) و پرداخت نهایی انجام می دهد.
- **روش پیش ساخته:** قطعات با استفاده از چسب گچ و ملات های مورد تایید به سقف متصل می شوند. در قطعات بزرگ، استفاده از پیچ و رول پلاک برای مهار مکانیکی الزامی است.

۵-۴. پرداخت و تمیزکاری:

۱. درزهای بین قطعات یا محل های اتصال ابزار به دیوار باید با گچ گُشته کاملاً پر و سنباده کاری شود تا سطحی یکپارچه ایجاد گردد.

۶. مقایسه روش های اجرا (دستی در مقابل پیش ساخته)

ویژگی	گچ بری دستی (سنتی)	گچ بری پیش ساخته (مدرن)
ارزش معماری و هنری	بسیار بالا و منحصر به فرد	متوسط (تکراری و قالبی)
سرعت اجرا	پایین (زمان بر است)	بسیار بالا
هزینه	گران (به دلیل دستمزد بالای استادکار)	ارزان و اقتصادی
دقت هندسی	وابسته به مهارت دست استادکار	بسیار دقیق و یکنواخت
قابلیت ترمیم	به راحتی قابل ترمیم و تغییر است	در صورت شکستگی باید کل قطعه تعویض شود

شناسه سند : EX-WR-۰۱۹

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل اجرا

۷. الزامات اجرایی و کنترلی

- **عدم وجود ترک:** هیچ‌گونه ترک مویی در محل اتصال ابزارها به سقف نباید مشاهده شود.
- **تراز بودن:** ابزارهای حاشیه‌ای (گلویی) در تمام طول اتاق باید در یک تراز باشند (تست با تراز لیزری).
- **پیوستگی طرح:** در محل‌های تلاقی (کنج‌ها)، طرح‌ها باید کاملاً با هم جفت شده و پیوستگی نقوش و هماهنگی الگوهای تزئینی در محل تقاطع‌ها باید حفظ گردد. (به عنوان مثال الگوی گل‌ها قطع نشود).

۸. نکات ایمنی و حفاظتی

- **ایمنی در برابر سقوط:** به دلیل سنگین بودن برخی سرستون‌ها یا گل‌های سقفی، استفاده از مهاربندی (سیم گالوانیزه یا پیچ) علاوه بر ملات گچی الزامی است تا از سقوط در اثر لرزش‌های ساختمان جلوگیری شود.
- **حفاظت از چشم:** به دلیل کار در زیر سقف، استفاده از **عینک محافظ** برای جلوگیری از ریزش ذرات گچ به داخل چشم الزامی است.
- **ایمنی داربست:** استفاده از چهارپایه‌های چرخ‌دار (ترولی) باید حتماً دارای ترمز باشند و سطح زیر پای کارگر وسیع و ایمن باشد.